

30 NİSAN 2020 PERŞEMBE

Turizmciler, salgından sonra iç turizmi hareketlendirecek adımlar bekliyor

Kovid-19'un etkisiyle yaşanan rezervasyon iptalleri nedeniyle zorlu bir süreçten geçen turizm sektörü, salgının etkisinin kırılmasının ardından iç turizmi hareketlendirecek uygulamalar bekliyor.

Koronavirüs salgınından (Covid-19) en ağır şekilde etkilenen sektörlerin başında gelen turizm sektörü zorlu bir süreçten geçiyor. İç ve dış turizmde yaşanan rezervasyon iptalleri nedeniyle yaşadıkları kayıp oranı yüzde 80'e ulaşan sektörde, seyahat acentelerinin işlem kaybı ise yüzde 99 seviyesine çıktı. TÜİK'in verilerine göre Türkiye'nin en fazla turisti ağırladığı Almanya, Rusya, Fransa, İngiltere ve İran gibi ülkelerde virüsün yayılımını engellemek için sürdürülen izole uygulamaların 2020 yılı sonuna kadar uzatılması tartışmalarının da etkisiyle salgın sonrası sektördeki to-

çekti. Turizmde yaşanacak bir gerilemenin birçok sektöre olumsuz etki yaratacağını belirten Olcar, işsiz sayısının da aynı oranda artacağı uyarısında bulundu. Türkiye'nin Dünya Turizm Örgütü tarafından en önemli 6 destinasyonu elinde bulunduran bir ülke olduğunu hatırlatan Olcar, "Pandemi sürecinden sonra küresel turizm sektöründe yeni normlar ve değerler ön plana çıkacağı için kartlar yeniden dağıtılacak. Türkiye de bu süreçte geliştireceği yeni stratejilerle yeniden bir yapılanmaya gidecektir. Bu süreçte ülkemizde pandemi sürecinin doğru yönetilmesi dünya genelinde biliniyor ve takdir ediliyor olması önümüzdeki süreçte bizim için bir avantaj olacaktır" yorumunda bulundu.

"Salgından sonra butik oteller ve turizm köyleri en önemli gelişme alanları olacak"

Pandemi'den sonra insanların seyahat ve tatil tercihlerinde birtakım değişikliklerin yaşanmasının kaçınılmaz olduğunu vurgulayan Numan Olcar, önümüzdeki süreçte yatak kapasitesi binleri bulan büyük tesisler yerine düşük yatak kapasiteli butik otellerin daha çok tercih edileceğini kaydetti. Önümüzdeki süreçte turizmde daha organik ve yöresel bir tatil konseptinin hâkim olacağını dile getiren Olcar, sektördeki toparlanmanın da iç turizmin hareketlenmesi ile başlayacağını belirtti. İç turizmdeki hareketliliği sağlayacak en önemli katalizörün ise seyahat acentaları olduğunun altını çizen Olcar, "Acentalar ulaşımın konaklanacak tesislere kadar olan tüm süreci profesyonelce oluşturup turizmi koordine eden en önemli aktörlerden biri olmuştur. Acenteler olmazsa hiçbir otel veya havayolu şirketi seyahat acentesi kadar kendilerini pazarlayamazlar" şeklinde konuştu.

Sertifikasyon yerine hijyen denetimleri artırılmalı

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından salgın sonrası otellere belirli standartlar ve yeni birtakım kontrol

mekanizmaları getirecek sertifikasyon projelerinin bölgesel ölçekte kurgulanması nedeniyle uygulamada bir takım sorunlara neden olabileceği uyarısı yapan Numan Olcar, "Bölgesel bir çalışma yerine otel, çalışan ve turist bazında yapılacak çalışmaların doğal olarak belirli sınırları doğacaktır. Birçok bölgemizde yan yana konumlanan oteller arasında bir otelin bile sertifikasının olmaması bölge açısından olumsuz etki yaratabilir ve bu durum kontrol dışına çıkabilir. Tüm testleri negatif çıkmış bir çalışanın veya turistin daha sonra enfekte olamayacağı gibi bir durum söz konusu değildir. Bu yüzden tesislerdeki hijyen çalışmalarını artıracak destek ve denetim mekanizmaları geliştirilmelidir" diye belirtti.

Hamit İzol: Dezavantajlı gruplar için tatil desteği uygulaması başlatılmalı

Sektörde rezervasyonların haziran ayında başlatılması ile birlikte ciddi bir talep beklemediklerini ve gerçek toparlanmanın eylül ayına kadar sürebileceğini belirten Mersin Turizm İşletmeciler Derneği (MERTİD) Yönetim Kurulu Başkanı Hamit İzol, bu süreçte iç turizmi geliştirecek uygulamalara ihtiyaç olduğunu kaydetti. İç turizmi hareketlendirilmesi için sosyal bir devlet olma ilkesinden yola çıkılarak dezavantajlı gruplar için tatil desteği uygulamasının başlatılabileceğini kaydeden İzol, "Bu destek programı dış turizm hareketleninceye kadar işletmelere can suyu olacaktır. Örneğin salgından sonra dezavantajlı öğrenci grupları ile belirli kültür, spor ve sosyal organizasyonlar yapılabilir. Hem çocuklara farklı şehirler gösterilir hem de işletmelerin ayakta kalması sağlanır" dedi.

"Otelde toplu kullanımı artıran her şey dahil mantığı terk edilmeli"

Önümüzdeki süreçte hem işletmelerin hem de insan sağlığının korunması için turizm tesislerinin de insan yoğunluğunu artıracak uygulamalardan kaçınılması gerektiğini ileten MERTİD Yönetim Kurulu Başkanı Hamit İzol, "İlk

aşamada da her şey dahil konseptinin terk edilmesi lazım. Çünkü işletmelerimizin tesis içerisinde yer alan toplu kullanım alanlarında teması minimuma düşürmesi lazım. Yemekler gerekiyorsa odalara servis edilebilir" diye konuştu.

Ali Doğan: Türkiye'nin pandemiye karşı başarılarını sektör için bir avantaja dönüştürebiliriz

Çukurova Otelciler Birliği Mersin Temsilcisi ve Olbios Otel Yönetim Kurulu Başkanı Ali Doğan ise insanların uzun zamandır daha çok evlerinde vakit geçirmesi nedeniyle pandemi tehlikesi atlattıldıktan sonra kademe kademe iç turizmde bir hareketlenmenin başlayacağını öngördüklerini ifade etti. Türkiye'nin bugüne kadar pandemi sürecinden diğer ülkelere oranla daha az etkilendiğini ve bu durumun bir avantaja çevrilebileceğine dikkat çeken Doğan, "Antalya, Muğla ve Mersin gibi sahil kentlerimizde salgınla ilgili çok az etkileşim söz konusu. Bunu başarılı ve geniş tanıtım çalışmaları ile hem ülke içinde hem de ülke dışında bir avantaja dönüştürebiliriz" diye belirtti.

"İşletmelerin düşük faizli ve uzun va-

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Başkanlık Danışma Kurulu Üyesi Numan Olcar

deli işletme kredilerine ihtiyacı var"

Turizm sektörünün 52 sektörü tetiklediğini ve 2,1 milyon kişiye istihdam sağlayarak toplam istihdama yüzde 10 katkı yaptığına dikkat çeken Ali Doğan, Kısa Çalışma Ödeneği'nin işletmelere can suyu olduğunu ancak sektör içi yeterli olmadığını ve yeni desteklere ihtiyacı olduğunu kaydetti. Ayakta kalmaya çalışan işletmelerin finans kaynaklarına daha hızlı erişimi için de bankaların daha toleranslı adımlar atması gerektiğini belirten Doğan, şunları söyledi: "Mevcut borçlar firmalarımızın desteklenmesi için yapılacak düzenlemelerle 1-2 yıllığına ötelenebilir. Ancak acil olarak işletmelerimizin finansal açıdan güç kaybetmemesi için düşük faizli ve uzun vadeli işletme kredileri tüm firmalara eşit bir şekilde sağlanmalıdır."

Pandemi süreci bittikten turizmde gerekli güven ortamının sağlanması için sektör temsilcilerinin, valiliklerin, büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin ve ilgili tüm sivil toplum kuruluşlarının bir araya gelerek ortak bir akılda strateji oluşturmaları gerektiğini belirten Doğan, "Alınması gereken önlemleri ben yaptım mantığı ile değil ortak akılda yaparak hayata geçirmeliyiz. Yani yönetim yerine yönetiminde bulunarak strateji geliştirmeliyiz. İşletmeler tesis içerisinde gerekli tüm hijyen önlemlerini alırken, yerel yönetimlerde aynı süreçte çevre kirliliğini yok eden çalışmalar yürütmelidir" şeklinde konuştu.

Mersin Turizm İşletmeciler Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Hamit İzol

parlanmanın yavaş işleyeceği öngörülyor. Tam toparlanmanın eylül - ekim aylarını bulabileceği beklenirken, sektör salgın tehlikesi ortadan kalktıktan sonra iç turizmi hareketlendirecek uygulamalar geliştirilmesini istiyor.

Türkiye'de 2020 yılı başında konulan 59 milyon turist hedefinin salgın nedeniyle revize edileceğini ifade eden Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TURSAB) Başkanlık Danışma Kurulu Üyesi Numan Olcar, Türkiye'nin en önemli istihdam kaynaklarından biri olan turizmin 53 alt sektöre katma değer sağladığına dikkat

Mersin'de kadın kooperatifinden salep hasadı

Mersin'de yaptıkları alternatif tarım ürünleri denemeleriyle gündeme gelen Mezitli Üretici Kadın Kooperatifi üyeleri, geçen günlerde gerçekleştirdikleri enginar hasadının ardından salep hasadına da başladı. Mezitli Belediye Başkanı Neşet Tarhan da hasada katılarak, şenlik havasında salepleri topraktan çıkaran kooperatif üyelerine destek verdi.

Mezitli Üretici Kadın Kooperatifi, tarım alanında yaptığı çalışmalarla dikkat çekiyor. Geçen haftalarda ettikleri enginarların ilk meyvelerini alan kooperatif üyeleri, bu kez de salep hasadıyla gündeme geldi. Mezitli Belediyesinin desteğiyle Elvanlı Mahallesi'nde salep bitkisi eken kooperatif üyeleri, ilk hasadı da gerçekleştirdi. Şenlik havasında gerçekleşen hasat etkinliğinde salepleri topraktan çıkaran kadınlar, heyecanı ve sevinci bir arada yaşadı. Hasada, merkez ilçe Mezitli Belediye Başkanı Neşet Tarhan, Mezitli Tarım İlçe Müdürü Kerim Köken, Mersin Ticaret ve Sanayi Odası (MTSO) Başkanı Ayhan Kızıltan'ın yanı sıra Mezitli Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü çalışanları da destek verdi.

Başkan Tarhan da salep söktü
İşçilerle birlikte topraktan salep söken Başkan Tarhan, aynı zamanda yüksek ziraat mühendisi olmasıyla hasadın incelikleri konusunda kadınlara önemli bilgiler verdi.

Toplanan salepler, kamyo-

netlere yüklenerek Mezitli Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü alanında temizlenerek sapsız olarak ayrıldı. Serin ortama kaldırılan salepler, ilk üretim kalitesinin yüksek olması dolayısıyla önümüzdeki dönemlerin ekimi için tohum olarak bekletilecek.

"Bahçede ara tarım olarak üretilebilmesi son derece önemli"

Başkan Tarhan, hasat alanında yaptığı açıklamada, Mezitli'nin her zaman olduğu gibi örnek uygulamalarıyla öne çıktığını belirterek, bu süreçte kooperatifin yaptığı çalışmaların takdirde değer olduğunu vurguladı. Korona virüs salgınının olağanüstü koşullarında Mezitlili kadınların boş durmadığını altını çizen Tarhan, "Korona virüsü birlikte Türkiye'de insanlarımız çok önemli şeyler öğrendi. Bunlardan birisi de tarımın ne kadar önemli olduğu ve ne kadar çok ihtiyaç duyulacağını yaşayarak gördük."

Maalesef bizim tarımsal ürünlerimiz çok yaşlandı. Güvenli gıda olayı da bir o kadar önemli hale geldi. Daha genç ve daha güvenli tarımsal üretim son derece önemli. Alternatif tarım ürünlerini üretmeye çalışmamız gerekiyor. Biz bu konuda çalışmalar yapıyoruz. Geçtiğimiz günlerde yine Üretici Kadın Kooperatifimizle birlikte enginar hasadı gerçekleştirdik. Çok ilgi gördü ve Mersin'e çok uzak şehirlere talepler geldi. Bugün de salep hasadını yaptık. Teknik arkadaşlarımız, üretilen yumruların son derece kaliteli olduğunu ifade etti. Kısa bir sürede yetişmesi ve normal bahçe içerisinde ara tarım olarak üretilebilmesi son derece önemli. Ekstra bir gelir sağlayacak. Aile reisi şeftali, narenciye ile uğraşırken kadınlara da salep üretimini gerçekleştirebilirler. Umarım bunu en ücre köşelere kadar yayarak katma değeri son derece yüksek olan bu ürünün yaygınlaşmasına katkıımız olursa mutlu oluruz" dedi.

"Salep üretimini yaygınlaştırmak istiyoruz"

Mezitli Belediyesinin desteğiyle salep üretimini Mezitli'nin başka mahalle ve köylerinde yaygınlaştırmak istediklerini belirten Tarım İlçe Müdürü Köken de, "Salep üretimine yönelimle birlikte şeftali ve limon fidanlarının aralarına salep ekerlerse artı bir toprak ihtiyacı olmadan üretim yapılabilir. Özellikle geliri az olan mahallelerde önemli bir girdi sağlayacaktır. Bu konuda başkanımız Neşet Tarhan her zaman yanımızda. Bu duyarlı yaklaşımdan dolayı teşekkür ediyorum" diye konuştu.

"Sanayide son derece önemli bir ürün"

Başkan Tarhan'ın mesleğinin ziraatçılık olmasının, tarıma daha büyük önem vermesinin önünü açtığına dikkat çeken MTSO Başkanı Kızıltan ise, "Bana bahsettiğinde son derece heyecanlandım. Gelmek istedim ve çok güzel bir ekip gördüm. Zaten kadınlarımız yaratılış gereğiyle tam bir üreticidir. Ticaret ve Sanayi Odası olarak biz de meseleye ekonomik açıdan bakıyoruz. Artık Türkiye endüstriyel üretim yapması lazım. Salep bunlardan birisi. Üretim artarsa işleyip toz haline getiren işletmeler oluşacak. Yine üretimi ve sanayi kullanımının yüksek olmasıyla son derece önemli bir ürün haline geliyor. Ekonominin kuralları arasında gelişmeye çok müsait. Başkanımızla sohbetimizde alternatif ürünler konusunda son derece önemli fikirlerle sahip olduğunu görmek beni ziyadesiyle mutlu etti. Biz de elimizden gelen desteği

vermeye hazırız" ifadelerini kullandı.

"Salep bizim için hayaldi. Ürünümüz ortaya çıktı"

İki değişik ürün ekerek yola çıktıklarını ifade eden Mezitli Üretici Kadın Kooperatifi Başkanı Ayşe Gül Yılğör de, "Kuruluş aşamasında getirisi yüksek olan iki farklı ürün üretmeyi planladık; biri enginar, diğeri salep. Özellikle salep bizim için hayaldi. Nasıl bir şey olduğunu bilmiyorduk ama katma değerinin farkındaydık. Bunu bilerek ağırlık verdik. 'Ocak mı, bizim bölgemiz uygun mu' gibi soruların arasında fidelerimizi toprakla buluşturduk ve tam 6 ay sonra bu heyecan mutlulukla birleşti. Ürünümüz ortaya çıktı. Amacımız, tarımsal üretim dışında kalan kadınlara diğer ürünleri alternatif olarak sunmak. Başkanımızın söylediği gibi hem boş alanları değerlendirmek hem de alım garantisiz geleceğe güvenle bakmalarını sağlamak istedik" şeklinde konuştu.

